

wat ik nu toch weer zag ...

Het doel van deze rubriek is allerlei publikaties onder de aandacht van onze lezers te brengen, waarbij, gebruik makend van methoden en technieken op ons vakgebied, onjuiste of dubieuze conclusies zijn getrokken of een verkeerde voorstelling van zaken werd gegeven. Deze kunnen dan, behalve tot 'lering ende vermaeck', gebruikt worden bij het overdragen van de rol van ons vakgebied.

Het ligt in de bedoeling om deze stukjes, die kort moeten zijn, toe te spitsen op het misbruik in algemeen toegankelijke media als radio, televisie en (vooral) kranten en algemene tijdschriften. Het is zeker niet de bedoeling om via deze rubriek een discussie te gaan voeren over allerlei beweringen in academische publikaties. Het gaat om het 'algemeen maatschappelijk belang' van het juiste gebruik van de informatieoverdracht en de problemen die daarbij op kunnen treden.

De redactie berust bij Arend Oosterhoorn (adres zie voorblad). De stukjes dienen aan hem te worden gezonden, waarbij

- ◇ de tekst het liefst wordt aangeleverd op een floppy in WordPerfect of naar WordPerfect te converteren formaat;
- ◇ mogelijke grafieken of andere originelen zodanig worden meegestuurd dat er geen al te groot kwaliteitsverlies optreedt door kopieën van kopieën van Uiteraard worden die originelen geretourneerd na publikatie, tenzij anders afgesproken;
- ◇ de lengte van de bijdrage zich beperkt tot maximaal twee zijden A4 volgens de aanwijzingen van Kwantitatieve Methoden.

In het geval dat er meerdere inzendingen zijn naar aanleiding van dezelfde publikatie, zal de redactie de mogelijkheid bekijken om één reactie samen te stellen waarin de visies van alle inzenders herkenbaar is.

In de loop der tijd zullen we wellicht komen met bijstellingen met betrekking tot deze rubriek. In de praktijk zal zich een optimale vorm aandienen.

De redactie beslist over de uiteindelijke vorm en plaatsing.

Aangekondigde representativiteit

Arend Oosterhoorn

Rijdend op snelweg ergens in Nederland hoorde ik het 12 uur Radio Nieuwsbericht op 28 september 1994, waarvan de volgende tekst een onderdeel was

De politie Gelderland-Midden is bezig met een controle op een terrein bij Planken-Wambuis, bij de afrit Arnhem van de A12, van alle vrachtwagens die afvalstoffen vervoeren. Bij de actie wordt gebruik gemaakt van een politie helikopter en motorrijders die verdachte vrachtwagens opvangen en begeleiden naar het terrein bij Planken-Wambuis. Doel van de controle is inzicht te krijgen in alle vormen van mogelijke criminaliteit met het vervoer van afvalstoffen. De actie duurt tot 15:30 uur.

Hoe representatief zou het resultaat zijn geweest?

De 'uitval' van stier Herman

Marja Boerema

In een publikatie in de Volkskrant van 15 september 1994 werd door Gene Pharming medegedeeld dat zij af zouden willen van het contract met het Instituut voor Veehouderij en Diergezondheid (ID-DLO) in Lelystad. Uit dat artikel citeren we twee passages

[...]

Van de 55 nakomelingen van Herman zijn er zes overleden (11 procent). De normale 'uitval' na de geboorte is 8 à 9 procent.

[...]

[...]

Enige tijd geleden is er in de publiciteit kritiek geweest op Gene Pharming, omdat er zo veel kalveren jong overleden. Het bedrijf verklaarde dat toen uit de toegepaste techniek van embryo-transplantatie, die ook bij niet-transgene kalveren een verhoogde sterfte tot gevolg heeft. Critici wijzen erop dat het bedrijf die toen gebagatelliseerde sterfte nu juist gebruikt als argument tegen het ministerie van Landbouw.

[...]

Voor de statistiek gebaseerd op de cijfers is het duidelijk, er is bij 6 sterfgevallen van de 55 geboortes geen sprake van een uitzonderlijke situatie bij een 'normale' sterfte tussen de 8 en 9 procent. Dat wordt later in het artikel ook medegedeeld. Maar het gebruik van de informatie is blijkbaar toch iets anders als de feitelijke interpretatie.

Succesvolle voorspelling

Leo Barendregt

In de NRC van maandag 19 december 1994 stond een stukje met als kop

Economen blikken terug op invloed Tinbergen

Theorieën Tinbergen en Keynes doen weer opgeld

In de laatste alinea van dit stuk beschrijft Lawrence Klein hoe professor Tinbergen in 1967 een voorspelling deed

[...]

Nauwelijks of geen discussie bestond er tijdens de Tinbergendag op de Erasmus Universiteit over de superieure waarde van diens econometrische research en modellenbouw, vanaf 1936 in Nederland waar Tinbergen na de oorlog het Centraal Plan Bureau oprichtte, en na 1970 vooral ook in de Derde Wereld. Lawrence Klein gaf een treffend voorbeeld.

Eind 1967 ontwikkelde Jan Tinbergen als voorzitter van het Ontwikkelingsplanning Comité van de VN drie alternatieve projecties voor de groei van het bruto nationale produkt (BNP) van alle ontwikkelingslanden tijdens het zogenaamde tweede ontwikkelingsdecennium 1970-1980: laag, gemiddeld en hoog. De projecties verdwenen in een bureaulade en werden pas in september 1994 herontdekt en door-gerekend. Wat bleek? Jan Tinbergen voorspelde in 1967 in zijn 'gemiddelde' projectie dat het BNP van de gezamenlijke ontwikkelingslanden van 1970 tot 1980 zou oplopen naar 535,2 miljard dollar. Het werkelijke cijfer: 536,6 miljard.

Een voorspelling die minder dan 0.5% afwijkt van de gerealiseerde waarde is inderdaad opmerkelijk klein voor een toekomst-voorspelling.